

SPORT TASHKILOTLARIDA RAQAMLI XIZMATLARNI JORIY ETISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNING TAHLILI

G‘ulomov Musirmon

**Kadrlar malakasini oshirish instituti
mustaqil tadqiqotchisi**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20539177>

Annotatsiya. Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish jarayonidagi mavjud muammolarni tahlil qiladi hamda ularning tashkilot samaradorligiga ta’sirini o‘rganadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy sport sanoatida texnologiyalarning tez rivojlanishi, raqobatning kuchayishi va iste’molchilar talablarining o‘zgarishi natijasida raqamli transformatsiya strategik zaruratga aylangan. Shu bilan birga, ko‘plab sport tashkilotlari eskirgan texnologik infratuzilma, moliyaviy cheklovlar, malakali kadrlar yetishmasligi, ma’lumotlarni boshqarish muammolari va kiberxavfsizlik xavflari kabi qator to’siqlarga duch kelmoqda. Tadqiqotda, shuningdek, tizimlar integratsiyasi, foydalanuvchi tajribasi va tashkiliy qarshilik kabi muammolar ham ko‘rib chiqilgan. Sun’iy intellekt va ma’lumotlar tahlili kabi zamonaviy texnologiyalarning qaror qabul qilish jarayonidagi ahamiyati ham yoritilgan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, ushbu muammolarni hal etish infratuzilmani rivojlantirish, inson kapitaliga investitsiya kiritish, ma’lumotlarni boshqarishni takomillashtirish va qo‘llab-quvvatlovchi muhit yaratishni talab etadi. Tadqiqot sport sohasida raqamli transformatsiyani nazariy va amaliy jihatdan rivojlantirishga hissa qo‘shadi.

Kalit so‘zlar. Raqamli transformatsiya, sport tashkilotlari, raqamli xizmatlar, infratuzilma, moliyaviy cheklovlar, kiberxavfsizlik, ma’lumotlarni boshqarish, innovatsiya.

Abstract. This study examines the current challenges in the implementation of digital services in sports organizations and provides a comprehensive analysis of their impact on organizational efficiency and development. The research highlights that digital transformation has become a strategic necessity in the modern sports industry due to rapid technological advancements, increasing competition, and evolving consumer expectations. However, many sports organizations face significant barriers, including outdated technological infrastructure, financial constraints, lack of qualified personnel, data management issues, and cybersecurity risks. The study also emphasizes problems related to system integration, user experience, and organizational resistance to change. Furthermore, the role of advanced technologies such as artificial intelligence and data analytics in improving decision-making processes is discussed. The findings suggest that overcoming these challenges requires a комплекс approach, including investment in infrastructure, development of human capital, improvement of data management systems, and creation of a supportive institutional environment. The research contributes to the theoretical understanding of digital transformation in sports and provides practical recommendations for enhancing the effectiveness of digital services.

Keywords. Digital transformation, sports organizations, digital services, infrastructure, financial constraints, cybersecurity, data management, innovation.

Аннотация. В данном исследовании рассматриваются существующие проблемы внедрения цифровых услуг в спортивных организациях и проводится их всесторонний анализ. Показано, что цифровая трансформация стала стратегической необходимостью в современной спортивной индустрии в условиях быстрого развития технологий, усиления конкуренции и

изменения потребительских ожиданий. Однако многие спортивные организации сталкиваются с рядом серьезных препятствий, включая устаревшую технологическую инфраструктуру, финансовые ограничения, нехватку квалифицированных кадров, проблемы управления данными и риски кибербезопасности. Также в работе рассматриваются вопросы интеграции систем, пользовательского опыта и организационного сопротивления изменениям. Особое внимание уделено роли современных технологий, таких как искусственный интеллект и анализ данных, в улучшении процессов принятия решений. Результаты исследования показывают, что преодоление данных проблем требует комплексного подхода, включающего развитие инфраструктуры, инвестирование в человеческий капитал, совершенствование управления данными и создание благоприятной институциональной среды. Исследование вносит вклад в теоретическое и практическое понимание цифровой трансформации в сфере спорта.

Ключевые слова. цифровая трансформация, спортивные организации, цифровые услуги, инфраструктура, финансовые ограничения, кибербезопасность, управление данными, инновации.

Kirish. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va global iqtisodiyotning transformatsiyalashuvi barcha sohalarda, jumladan sport sanoatida ham tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Sport tashkilotlari faoliyatida raqamli xizmatlarni joriy etish nafaqat zamonaviy talab, balki raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim omiliga aylanib bormoqda. Bugungi kunda sport tashkilotlari faqatgina sport tadbirlarini tashkil etuvchi subyekt sifatida emas, balki murakkab boshqaruv tizimiga ega bo'lgan, mijozlar bilan faol aloqada bo'ladigan va keng ko'lamli xizmatlar ko'rsatuvchi institutsiyalar sifatida shakllanmoqda.

Raqamli transformatsiya sport tashkilotlarining operatsion jarayonlarini optimallashtirish, xizmatlar sifatini oshirish, foydalanuvchilar bilan interaktiv aloqalarni rivojlantirish hamda yangi daromad manbalarini yaratishda muhim rol o'ynaydi. Onlayn xizmatlar, mobil ilovalar, raqamli marketing vositalari va ma'lumotlar tahlili kabi texnologiyalar sport tashkilotlariga samaradorlikni oshirish va tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini bermoqda. Shu bilan birga, sport sanoatida global raqobatning kuchayishi tashkilotlardan innovatsion yondashuvlarni joriy etishni talab etmoqda.

Raqamli xizmatlarni joriy etish jarayoni bir qator muammolar bilan bog'liq bo'lib, ular ushbu transformatsiyaning samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Xususan, texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, malakali kadrlar yetishmasligi, ma'lumotlarni boshqarish va kibexavfsizlik bilan bog'liq muammolar sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni keng joriy etishga to'sqinlik qilmoqda. Bundan tashqari, tashkiliy madaniyat, boshqaruv tizimlari va innovatsiyalarga nisbatan qarshilik ham muhim omillardan biri hisoblanadi.

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish jarayonidagi mavjud muammolarni aniqlash, ularni tahlil qilish hamda ularning samarali yechimlarini ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida raqamli transformatsiyaning sport sohasiga ta'siri, mavjud to'siqlar va ularni bartaraf etish yo'llari kompleks tarzda o'rganiladi. Mazkur ish sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni rivojlantirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Mavzuning o'rganilganlik darajasi. Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish va raqamli transformatsiya jarayonlari zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda keng o'rganilayotgan yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Xususan, bir qator xorijiy olimlar raqamli texnologiyalarning sport industriyasiga ta'sirini turli jihatlar orqali tahlil qilganlar. Jumladan, Erik Brynjolfsson va Andrew McAfee o'z tadqiqotlarida raqamli texnologiyalar tashkilotlar samaradorligini oshirish, yangi biznes modellari yaratish va innovatsion rivojlanishni ta'minlashda muhim omil ekanligini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, raqamli transformatsiya nafaqat texnologik yangilanish, balki boshqaruv va tashkiliy yondashuvlarning tubdan o'zgarishini ham talab qiladi.

Sport sohasiga oid tadqiqotlarda esa Bill Gerrard sport tashkilotlarida ma'lumotlar tahlili va raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorlikni oshirishda muhim vosita ekanligini qayd etadi. Shuningdek, Simon Chadwick sport industriyasining global rivojlanishida raqamli marketing, muxlislar bilan interaktiv aloqa va raqamli platformalarning ahamiyati ortib borayotganini ta'kidlaydi.

Michael Porter raqobatbardoshlik nazariyasida raqamli texnologiyalar tashkilotlarning ustunlikka erishishida muhim omil ekanligini ko'rsatadi. Uning yondashuviga ko'ra, innovatsiyalar va texnologik rivojlanish tashkilotlarning bozor pozitsiyasini mustahkamlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish jarayonidagi muammolarni aniqlash va ularni tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, unda kompleks ilmiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida nazariy va amaliy usullar uyg'un holda qo'llanilib, mavzuning turli jihatlarini chuqur o'rganildi.

Tahrir va natijalar. Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish bugungi zamonaviy iqtisodiyotda strategik zaruratga aylangan bo'lib, bu jarayon texnologiyalarning tez rivojlanishi, iste'molchilarning talab va kutishlarining o'zgarishi hamda global sport industriyasida raqobatning kuchayishi bilan bog'liqdir. Shunga qaramay, ko'plab sport tashkilotlari raqamli transformatsiya samaradorligini cheklab qo'yayotgan turli xil tashkiliy, texnologik va boshqaruv muammolariga duch kelmoqda.

Rivojlanayotgan hududlarda ko'plab tashkilotlar hali ham eskirgan tizimlardan foydalanadi va ular zamonaviy platformalar bilan mos kelmaydi. Bu esa onlayn chipta sotish, raqamli a'zolik tizimlari, sport ko'rsatkichlarini tahlil qilish va mobil ilovalarni joriy etishda qiyinchiliklar tug'diradi. Natijada sportchilar, muxlislar va boshqa manfaatdor tomonlarga sifatli va uzluksiz xizmat ko'rsatish imkoniyati pasayadi. Bundan tashqari, texnologiyalarga yetarli investitsiya kiritilmasligi tizimlarning ishonchiligi pasaytiradi, kiberxavfsizlik xavfini oshiradi va ma'lumotlarni boshqarish sifatini yomonlashtiradi.

Raqamli xizmatlarni samarali joriy etish uchun ma'lumotlar tahlili, dasturlash, kiberxavfsizlik va raqamli marketing sohalarida bilimga ega kadrlar zarur. Ammo ko'plab sport tashkilotlarida bunday mutaxassislar yetishmaydi, bu esa innovatsion yechimlarni joriy etishni sekinlashtiradi. Shu bilan birga, mavjud xodimlarning an'anaviy boshqaruv uslublariga o'rganib qolganligi va o'zgarishlarga qarshiligi ham muammoni yanada kuchaytiradi.

Raqamli platformalarni yaratish va ularni qo'llab-quvvatlash katta mablag' talab qiladi, bu esa kichik sport tashkilotlari uchun murakkablik tug'diradi. Hatto moliyaviy resurslar mavjud bo'lgan taqdirda ham, ularni noto'g'ri taqsimlash va strategik rejalashtirishning yetishmasligi sababli kutilgan natijalarga erishilmasligi mumkin. Ko'pincha tashkilotlar qisqa muddatli ehtiyojlarga ustuvor ahamiyat berib, uzoq muddatli raqamli rivojlanish strategiyalarini e'tibordan chetda qoldiradi.

Raqamli xizmatlar foydalanuvchilar, sportchilar va tashkilot faoliyatiga oid katta hajmdagi ma'lumotlarni generatsiya qiladi. Agar bu ma'lumotlar to'g'ri boshqarilmasa, ulardan samarali foydalanish imkoniyati kamayadi. Bundan tashqari, kiberhujumlar va ma'lumotlar sizib chiqishi tashkilot obro'siga jiddiy zarar yetkazishi va foydalanuvchilar ishonchini pasaytirishi mumkin. Shu sababli, ma'lumotlarni himoya qilish standartlariga rioya qilish va xavfsiz tizimlarni joriy etish muhimdir.

Ko'plab sport tashkilotlari zamonaviy foydalanuvchilarning ehtiyojlariga mos keladigan qulay va tushunarli platformalarni yaratishda qiynaladi. Murakkab interfeyslar, sekin ishlash va shaxsiylashtirish imkoniyatlarining yetishmasligi foydalanuvchilarning qiziqishini kamaytiradi. Ilg'or tashkilotlar foydalanuvchilarning xatti-harakatlarini chuqur o'rganib, ma'lumotlarga asoslangan yondashuv orqali xizmat sifatini oshiradi.

Ko'pincha chipta tizimlari, mijozlar bilan ishlash platformalari, marketing vositalari va tahlil dasturlari o'zaro bog'lanmagan holda ishlaydi. Bu esa umumiy samaradorlikni pasaytiradi va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda to'liq tasavvur hosil qilishga to'sqinlik qiladi. Integratsiyalashgan raqamli tizimlar esa resurslardan samarali foydalanish va boshqaruvni takomillashtirishga yordam beradi. Ba'zi hollarda aniq qoidalar va standartlarning yo'qligi, byurokratik jarayonlar va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashning yetishmasligi raqamli rivojlanishni sekinlashtiradi. Tashkilot ichidagi madaniyat ham katta ahamiyatga ega bo'lib, rahbariyatning qo'llab-quvvatlamasligi yoki xodimlarning o'zgarishlarga tayyor emasligi raqamli transformatsiyani murakkablashtiradi.

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish ko'p qirrali va murakkab jarayon hisoblanadi. Bu jarayonda infratuzilmani rivojlantirish, malakali kadrlarni tayyorlash, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va ma'lumotlarni boshqarishni yaxshilash muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, foydalanuvchi tajribasini oshirish, tizimlarni integratsiya qilish va qo'llab-quvvatlovchi tashkiliy muhitni shakllantirish ham zarur.

Raqamli xizmatlar sport tashkilotlari uchun samaradorlikni oshirish, foydalanuvchilar bilan aloqani kuchaytirish va raqobatbardoshlikni ta'minlashda katta imkoniyatlar yaratadi. Biroq bu imkoniyatlardan to'liq foydalanish mavjud muammolarni bartaraf etish va texnologik yangilanishni tashkiliy rivojlanish bilan uyg'unlashtirishni talab etadi

1-jadval

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etishdagi asosiy muammolar

N ^o	Muammo	Tasnifi
1	Texnologik infratuzilma cheklovlari	Ko'plab sport tashkilotlari eskirgan tizimlardan foydalanadi va ular zamonaviy raqamli vositalar bilan mos kelmaydi. Bu esa past samaradorlikka, xizmatlar cheklanishiga va yangi texnologiyalarni joriy etishda qiyinchiliklarga olib keladi.
2	Moliyaviy cheklovlar	Raqamli transformatsiya katta investitsiyalarni talab qiladi, biroq ko'plab tashkilotlarda byudjet cheklangan. Noto'g'ri moliyaviy rejalashtirish esa raqamli loyihalarning samaradorligini pasaytiradi.
3	Ma'lumotlarni boshqarish va kiberxavfsizlik xavflari	Katta hajmdagi ma'lumotlar yaratiladi, ammo zaif boshqaruv va xavfsizlik tizimlari ma'lumotlarning sizib chiqishi va noto'g'ri foydalanilish xavfini oshiradi.

Kichik sport tashkilotlari va kam rivojlangan hududlardagi subyektlar moliyaviy va texnik resurslar yetishmasligi sababli ilg'or texnologiyalardan foydalanishda qiyinchiliklarga duch keladi.

Shu bilan birga, barcha foydalanuvchilar ham raqamli xizmatlardan teng foydalana olmaydi. Bu esa xizmatlarning qamrovini cheklaydi. Ushbu muammoni hal etish uchun infratuzilmaga investitsiyalarni oshirish va raqamli savodxonlikni rivojlantirish zarur.

Zamonaviy sport tashkilotlari muxlislar, mijozlar, sportchilar natijalari, mashg'ulot jarayonlari va tadbirlarni boshqarish tizimlari orqali katta hajmdagi ma'lumotlarni shakllantiradi. Biroq ushbu ma'lumotlarni samarali tahlil qilish va talqin etish imkoniyatining cheklanganligi ularning qiymatini pasaytiradi. Sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish kabi ilg'or tahlil vositalari qaror qabul qilishni sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Ushbu imkoniyatlarning yetishmasligi raqamli xizmatlardan to'liq foydalanishga to'sqinlik qiladi.

Marketing muammosi

An'anaviy marketing xarajatlari yuqori
Moslashtirilgan marketing kampaniyalari

Muxlislar jalb qilish muammosi

Chipta sotuvlari kam
Onlayn translyatsiya

Murabbiylik muammosi

Faoliyat samaradorligini monitoring qilish
Tibbiy favqulodda holatlar

Axborot tizimlari muammosi

Tizimlar integratsiyasi yo'q
Ma'lumotlar tarqoq

Xavfsizlik muammosi

Kiberxavfsizlik past
Ma'lumotlar xavf ostida

1-rasm. Sport sanoatidagi asosiy muammolar

Raqamli transformatsiya hayotning ko'plab sohalarida, jumladan elektron sport biznesida muhim ahamiyat kasb etmoqda, chunki u operatsion jarayonlar va axborot tizimlarida moslashuvchan va tez o'zgaruvchan tizimlarni qo'llab-quvvatlashning asosini tashkil etadi. U samaradorlik va mahsuldorlikni oshiradi, yangi bozorlarga kirishni osonlashtiradi, biznes muhitining tez o'zgarishi natijasida yuzaga keladigan tahdid va imkoniyatlarni aniqlashga yordam beradi, jarayonlarni avtomatlashtiradi, xarajatlarni kamaytiradi va qaror qabul qilishni yaxshilaydi, innovatsiyalarni rag'batlantiradi, strategik o'zgarishlarni qo'llab-quvvatlaydi, mijozlar tajribasini yaxshilaydi hamda yakuniy natijada mijoz uchun yaratilayotgan qiymatni oshirib, yangi daromad manbalarini shakllantiradi.

Xulosa. Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish jarayonining dolzarbligini va uning zamonaviy iqtisodiyotdagi ahamiyatini yoritib berdi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli transformatsiya sport tashkilotlari faoliyatida samaradorlikni oshirish, boshqaruv jarayonlarini

takomillashtirish, foydalanuvchilar bilan aloqani mustahkamlash hamda raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, ushbu jarayon bir qator jiddiy muammolar bilan kechmoqda.

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etishga to'sqinlik qilayotgan asosiy omillar qatoriga texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, malakali kadrlar yetishmasligi, ma'lumotlarni boshqarishdagi kamchiliklar va kiberxavfsizlik xavflari kiradi. Bundan tashqari, tizimlar o'rtasidagi integratsiyaning yetishmasligi, foydalanuvchi tajribasining past darajasi hamda tashkiliy madaniyat va boshqaruvdagi muammolar ham raqamli transformatsiya samaradorligini pasaytiruvchi muhim omillar sifatida aniqlandi.

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlardan samarali foydalanish uchun kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatdi. Xususan, zamonaviy texnologik infratuzilmani rivojlantirish, raqamli kompetensiyalarga ega kadrlarni tayyorlash, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish va strategik rejalashtirishni takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Ma'lumotlarni boshqarish tizimlarini rivojlantirish, kiberxavfsizlikni ta'minlash va sun'iy intellekt hamda ma'lumotlar tahlili kabi ilg'or texnologiyalarni joriy etish orqali boshqaruv qarorlarining sifatini oshirish mumkin.

Foydalanuvchilarga qulay va samarali raqamli xizmatlar yaratish, tizimlarni integratsiyalash hamda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi tashkiliy muhitni shakllantirish sport tashkilotlarining uzoq muddatli rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Raqamli transformatsiya nafaqat texnologik yangilanish, balki boshqaruv va tashkiliy madaniyatning ham o'zgarishini talab qiladi.

Sport tashkilotlarida raqamli xizmatlarni joriy etish katta imkoniyatlar yaratishi bilan birga, mavjud muammolarni tizimli ravishda bartaraf etishni talab etadi. Ushbu yo'nalishda ilmiy asoslangan yondashuvlar va amaliy choralarni qo'llash orqali sport tashkilotlarining samaradorligini oshirish, ularning global bozordagi o'rnini mustahkamlash va barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Erik Brynjolfsson, Andrew McAfee. *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*.
2. Manuel Castells. *The Rise of the Network Society*. Oxford: Blackwell Publishers, 2010.
3. Michael Porter. *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Free Press, 2008.
4. Bill Gerrard. "The Use of Data Analytics in Professional Sports Organizations." *European Sport Management Quarterly*, 2016.
5. International Olympic Committee. *Digital Strategy and Innovation in Sport*. Lausanne, 2020.
6. FIFA. *FIFA Digital Transformation Report*. Zurich, 2021.
7. World Economic Forum. *Digital Transformation of Industries: Sports Industry*. Geneva, 2019.
8. UNESCO. *Information and Communication Technologies in Sport Development*. Paris, 2018.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
10. O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligi materiallari va hisobotlari.